

HRVATSKI glasnik

Godina XXIV, broj 6

13. veljače 2014.

cijena 200 Ft

U „Posebnoj školi hrvatskoga jezika” u Koljnofu

Foto: Timea Horvat

Komentar

Poruke iz groba

U zadnje vrime sve već hodam po cintiri. Ne samo zavolj toga, kad sad jur skoro svaki tajedan zakapamo nekoga u selu, a i u hrvatskom krugu, nego i zato jer imam prijatelja, jezičara ki mi je jednoč rekao, ako želimo upoznati prošlost Hrvatov, moramo naš put začeti na groblji. Zanimljivo je slikati stare grobe, interesantno je viditi, u koji seli, kako je sačuvana hrvatska rič na grobni spomeniki i koje su te poruke s kojima su poslali u vječnost svoje pokojnike najmiliji, oni ki su ovde ostavljeni. Još nisam dospila u svako naše selo, ali me je presenetilo, koliko lipih hrvatskih grobov imaju u Hrvatski Šica, kade je postavljen grobni spomenik 1946. ljeta «naranjenomu domobrancu», ali nepozabljenim starjim, dragoljubnim materem. U svakom cimiteru se najdu stara prezimena, ka morebit već i ne nosi nijedan potomak u selu, ovako stane skupa slika ka su tipična imena za data mjesta kot za Hrvatske Šice: Bugnići, Čečinovići, Jušići, Bundići ovde sanjaju, daleko od matične zemlje. U Hrvatskom Židanu Jambrićem stoju rečenice, kot jedina istina na ovoj zemlji, na vjekovječni spominak. Ovako zvuči natpis nad njevim grobom: «*Draga dica ča ste vi sada, to smo i mi bili, ča smo mi sada to čete i vi biti*». Dragomu prijatelju, rano izgubljenomu Jakobu Kumanoviću na grobnomu spomeniku Blažena Divica Marija iz Dubravica (Hrvatska) sklopi ruke na molitvu. Nju je zadnji put pred smrtni namoljao, a ta slika mu je bila toliko draga i na špitaljskoj steljki na zadnji ura da je s uzrokom naklesana u komad mramora. U Nardi i Kemlji nastariji grobni kameni su izdvojeni i na posebnom mjestu su postavljeni. Grubo i sirovo vrime na čuda mjesti je izbrisalo slove, jedva se moru preštati, komu i kad, u čiju čast stoju kusići od kamena, mramora u/na zemlji. Krankovići, Milkovići, Matkovići, Štipkovići, Tomašići, Jankovići, Novići, Pečići, Gorgošilići u Kemlji, kako je mudro i lipo napišeno: *Naši dragi u miru spavajte, u spominki naših do vijeke ostanete*. Odseljenje na drugi svit dio je našega žitka, a posebno se nas spominju na to i na kraju fašenjskoga razdoblja, na Pepelnici, u crikvi sa ceremonijom posipanja pepelom.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan”

Ovih dana studiram Njemačku državnu listu, listu Njemačke državne samouprave s kojom Njemačka državna samouprava izlazi na parlamentarne izbore. Saznajem kako su listu dogovorili još sredinom prosinca, a već od početka prosinca 2013. godine do druge polovine prosinca i javnim pozivom biračima upućenim preko medija na njemačkom jeziku, te putem medijskih platformi na mađarskom jeziku mole birače da se upišu u njemački narodnosni birački popis kako bi ostvarili i pravo glasovanja na parlamentarnim izborima za Njemačku državnu listu. Listu predvodi predsjednik Njemačke državne samouprave Otto

tarnim izborima kako uz Rome i Nijemci imaju veliku mogućnost za ulazak zastupnika s Njemačke državne liste s punim pravom glasa u Mađarski parlament. Napomenimo kako se po podacima popisa pučanstva iz 2011. godine 131 951 građanin Mađarske izjasnio kao Nijemac, 38 248 građana naznačilo je kako im je njemački materinski jezik, a je 95 661 građanin naznačio kako upotrebljava njemački jezik u obitelji, prijateljskome krugu.

Zaključno 185 696 građana upisani su po podacima obradbe državnog zavoda za statistiku u rubriku njemačke narodnosti. Svoju je

„Kroz medijske napise, a i iz, doduše rijetkih, napisa pravnih analitičara prognozira se, kada se radi o osvajanju punopravnih narodnosnih mandata na predstojećim parlamentarnim izborima kako uz Rome i Nijemci imaju veliku mogućnost za ulazak zastupnika s Njemačke državne liste s punim pravom glasa u Mađarski parlament.”

Heinek, a od 27 kandidata 15 su žene. Najstariji kandidati, njih svega dvoje, imaju 63, a najmlađa kandidatkinja Renate Harasta 38 godina. Uz Oliviu Schubert koja ima 39 godina one su jedini kandidati ispod četrdeset godina. Osmero kandidata imaju preko šezdeset godina od 60 do 62. Zanimljivi omjeri. Ostali su u dobi od 40-50 godina njih 8, a od 50 do 60 godina njih 8.

Kroz medijske napise, a i iz, doduše rijetkih, napisa pravnih analitičara prognozira se, kada se radi o osvajanju punopravnih narodnosnih mandata na predstojećim parlamen-

listu Njemačka državna samouprava sastavila po teritorijalnom načelu s kandidatima iz svih županija i glavnoga grada. U pozivu istomišljenicima, sunarodnjacima Otto Heinek kaže kako će budući zastupnik njemačke narodnosti u Mađarskoj surađivati sa svim demokratskim strankama, a radit će na polju jačanja dvojezičnog i jednojezičnog obrazovanja na njemačkome materinskom jeziku, očuvanju njemačkih škola u

malim naseljima, razvoju dvojezičnog obrazovanja u stručnim školama, osiguravanju državnog financiranja u visokom obrazovanju, osiguravanju stipendija njemačkim gimnazijalcima, te na osiguravanju nastavka učenja u matici, brinut će se o zadovoljavajućem financiranju civilne sfere i projekata... Nastojat će sudjelovati u odlučivanju o svim važnim pitanjima po njemačku zajednicu u Mađarskoj, kako bi joj se osigurala normativna potpora, na civilnom i samoupravnom polju.

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB, SUBOTICA – Izaslanstvo Hrvatskog sabora, Hrvatske matice iseljenika i Grada Zagreba boravilo je u Subotici. Saborski zastupnik i potpredsjednik Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ivo Jelušić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović te izaslanstvo Grada Zagreba predvođeno višom savjetnicom gradonačelnika Zagreba za društvene djelatnosti Biserkom Buconić pozdravili su napore koje vojvodanski Hrvati ulažu u očuvanje nacionalne samosvojnosti te obećali nastavak potpore projektima zajednice. Tom su prigodom posjetili središte Hrvatskoga nacionalnog vijeća te doznali kako najviše problema imaju s uključivanjem u politički život Srbije te osiguravanjem udžbenika za učenike hrvatskih razreda. Predstavnica zagrebačkoga gradonačelnika Biserka Buconić izrazila je zadovoljstvo suradnjom s bačkim Hrvatima, te podsjetila da je Grad Zagreb osigurao znatna sredstva Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata za kupnju objekta te obnovu etnokuće u Tavankutu. Kako još reče, Grad Zagreb godinama pomaže i odlazak učenika hrvatskih odjela iz Vojvodine na ljetovanje u Hrvatsku te održavanje godišnje priredbe Prelo mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Aktualno

Redovita sjednica Skupštine HDS-a

Usvojen Proračun HDS-a, njegova Ureda, ustanova i medija za 2014. godinu od 1,252 milijarde forinti

Nakon ranijeg usuglašavanja s voditeljima ustanova, te zajedničke sjednice skupštinskih odbora, sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, 4. veljače u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu održana je redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Skupština je sazvana za 1. veljače, ali je zbog najavljenog nevremena odgođena. Međutim da bi prijedlog Proračuna bio podnesen u zakonskom roku (najkasnije do 5. veljače), umjesto uobičajene subote, ona je sazvana radnim danom. Pozivu se odazvalo 18 od 29 vijećnika. Pošto je utvrđen kvorum, Skupština je započela s radom.

Na prijedlog predsjednika Miše Heppa, Skupština je jednoglasno prihvatila da se pismeno predloženi dnevni red pod «razno» dopuni s utvrđivanjem datuma upisa u dvije odgojno-obrazovne ustanove u održavanju HDS-a: u Hrvatsku školu Miroslava Krleže u Pečuhu i santovačku Hrvatsku školu, prihvatanjem izvješća o HDS-ovu privremenom gospodarenju u razdoblju od 1. siječnja do 4. veljače, a da se na zatvorenoj sjednici raspravlja o izboru delegata u Državni izborni odbor za parlamentarne izborima. Drugih prijedloga, pitanja i primjedaba vezanih za predloženi dnevni red nije bilo.

Predsjednik Hepp usmeno je dopunio svoje uobičajeno pismeno izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik – što je jednoglasno prihvaćeno. Kako uz ostalo reče Hepp, uoči predstojećih izbora za narodnosne samouprave «još uvijek se kuha nešto u loncima», pri čemu je naveo prijedloge da se donji prag za raspisivanje izbora za mjesne narodnosne samouprave s 30 snizi na 25 pripadnika narodnosti, odnosno da na parlamentarnim izborima mogu sudjelovati samo mađarski državljani, ali kako je dodao, to još nije prihvaćeno.

Kako smo čuli, prijedlog Proračuna HDS-a, njezina Ureda, ustanova i medija, te Plan poslovanja dviju tvrtki prethodno je usuglašen s voditeljima ustanova, a podržali su ga i svi odbori. Tako je Skupština uz manje usmene dopune, a bez rasprave jednoglasno prihvatila najprije Plan poslovanja dviju tvrtki: Zavičajja d. o. o. i Croatice d. o. o., unutar nje i Medijskog centra, a zatim i proračune svojih ustanova za 2014. godinu, među njima proračun Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske i Ureda Hrvatske državne samouprave. Skupština, sukladno Zakonu o proračunu, usvojila je izjavu da Hrvatska državna samouprava iduće godine neće uzeti zajam za djelovanje, nadalje izvješ-

će o HDS-ovu privremenom gospodarenju od 1. siječnja do 4. veljače ove godine.

Nakon pojedinačnog, Skupština je jednoglasno prihvatila i ukupan Proračun Hrvatske državne samouprave, njezina Ureda, ustanova i medija za 2014. godinu.

Skupština je Proračun HDS-a, Ureda i njezinih ustanova prihvatila s prihodima od 1,252 milijarde forinti, od toga s proračunskim prihodima od 1,101 milijardu forinti, te s ostatkom novca od 150,460 milijuna forinti. Potpora za djelovanje iz državnog proračuna sadrži potporu za djelovanje HDS-a (92,4 milijuna) i medija: Hrvatskoga glasnika 35,1, Radija Croatice 9 i za časopis Barátság 8 milijuna – od 144,5 milijuna, za podupiranje obrazovnih zadaća (ustanove u održavanju HDS-a) 583,915 milijuna forinti, te dodatnu potporu za podupiranje ustanova 65,5 milijuna forinti.

Među rashodima najveći iznos čine osobni izdaci u iznosu 417,441 milijun forinti i doprinosi na plaće 115,561 milijun, materijalni izdaci 371,829 milijuna, razne potpore 78,820 milijuna, rashodi ulaganja 200,416 milijuna, nadalje rashodi obnove 68,014 milijuna. Rashodi ulaganja i obnove obuhvaćaju ostvarenje dva važna projekta, s jedne strane projekta TAMOP «Razvijanje hrvatskih učila i programa za njihovo podupiranje» te projekta DDOP «Razvijanje vrtića Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu». Prihodi i rashodi Ureda HDS-a iznose 53,720 milijuna, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj 14,765 milijuna, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa 11,150 milijuna, Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Miroslava Krleže 375,524 milijuna, Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu 403,668 milijuna, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta

Hrvata iz Mađarske 9,382 milijuna i Muzeja sakralne umjetnosti 10,947 milijuna forinta.

Na kraju je još bilo riječi i o aktualnim pitanjima u svezi s izborima, o izbornoj kampanji, nadalje o materijalnoj potpori za izbornu kampanju. Kako smo čuli, za kampanju 13 narodnosti u Mađarskoj raspodijelit će se 300 milijuna forinta, dijelom za sve jednako, dijelom prema broju registriranih do sredine veljače.

Na zatvorenoj se sjednici raspravljalo još o izboru delegata u Državni izborni odbor za parlamentarne izbore koji će se održati 6. travnja ove godine.

- hg -

DUŠNOK – Kako je objavljeno nedavnim pozivom na tradicijsko prelo, Seoska je samouprava izrazila želju za uređivanjem zavičajne kuće. Poradi toga moli žitelje naselja ako imaju starih, tradicijskih alata i predmeta koje bi rado darovali za zavičajnu kuću, da se jave u načelničkom uredu. Dodajmo kako je tijekom prve večeri, 29. siječnja, pokrenuto sakupljanje materijala za zavičajnu zbirku, među ostalima starih fotografija, narodne nošnje, rukotvorina i tradicijskih predmeta. O načinu sakupljanja okupljene je ukratko obavijestio muzeolog Kelemen Kothenz, voditelj projekta, i etnografkinja Emese Bényi.

Parlamentarni izbori 6. travnja

Glasujmo za Hrvatsku državnu listu

POŠTOVANE HRVATICE I HRVATI!

Godina 2014. za nacionalne zajednice u Mađarskoj, tako i za nas Hrvate, bit će vrlo zahtjevna. Trebat ćemo zajedno razmišljati i djelovati jer će od naših odluka ovisiti budućnost Hrvata, pogotovo naših mladih.

Godine 2014. prvi put ćemo imati mogućnost da izaberemo našega zastupnika u Mađarskom parlamentu.

Izborni zakon Hrvatskoj državnoj samoupravi daje mogućnost da postavi izbornu listu, a mi, članovi hrvatske zajednice u Mađarskoj, izabrat ćemo svog zastupnika.

Na parlamentarne izbore može izaći onaj mađarski građanin koji će do 21. ožujka predati molbu da se registrira na izbornu listu i osim osobnih podataka stavi oznaku x za Hrvate, odnosno na točku B, što znači da i na parlamentarnim izborima želi glasovati na Hrvate.

Osim Hrvatske liste možete glasovati na pojedinačne kandidate u svom izbornom okrugu, ali nema mogućnosti da birate stranačku listu. Ona osoba koja se već registrirala, na lokalnim izborima u jesen to ne treba učiniti ponovno jer ima mogućnosti glasovati na mjesnu, županijsku i Državnu hrvatsku listu.

Od 1. siječnja 2014. svatko je na kućnu adresu dobio jedan primjerak obrasca koji možete umnožiti u potrebnom broju. Ako se pak odlučite prijaviti elektronskim putem, to možete učiniti na web-stranici Izbornog stožera (Nemzeti Választási Iroda www.valasztas.hu, ili ügyfélszolgálat www.magyarorszag.hu). Svaki prijavljeni dobit će obavijest o registraciji na izbornu listu. Ispunjene molbe trebete poslati poštom ili odnijeti u mjesni Izborni ured koji se nalazi u načelničkom ili gradonačelničkom uredu. Preporuča se da pomognete oko registracije i dostave.

Ako Hrvatska lista postigne četvrtinu broja potrebnog za prag parlamentarnog mandata, tada će Hrvati imati punopravna parlamentarna zastupnika s pravom glasa, u suprotnome imat ćemo parlamentarnog zastupnika sa svim pravima, osim da neće moći glasovati, ali imat će pravo biti član Odbora, a u Odboru za manjine će moći i glasovati i tako biti sudionikom odluka koji utječu na život hrvatske zajednice u Mađarskoj.

**NE ZABORAVITE!
BUDUĆNOST JE U NAŠIM RUKAMA
I ZATO SE
REGISTRIRAJTE NA HRVATSKU LISTU!**

Hrvatska državna samouprava

NEMZETISÉGI VÁLASZTÓPOLGÁRKÉNT TÖRTÉNŐ NYILVÁNTARTÁSBA-VÉTEL
FOGYATÉKSSÁGGAL ÉLŐ VÁLASZTÓPOLGÁR SEGÍTÉSE
SZEMÉLYES ADATOK KIADÁSÁNAK MEGTILTÁSA
IRÁNTI KÉRELEM
a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgárok számára

21

A választópolgár személyes adatai
Kérjük, hogy adatait a magyar hatóság által kiállított okiratában szereplő adatokkal egyezően adja meg!

1. Családi és utónév:
 HORVÁT JÁNOS

2. Születési családi és utónév:
 HORVÁT JÁNOS

3. Születési hely:
Ország: MAGYARORSZÁG
Település: PÉCS kerület:

4. Anyja születési családi és utóneve:
 PÉCSI ARANKA

5. A személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványon (lakcímkártyán) szereplő személyi azonosító:
1-5111130-6053

A nemzetiségi névjegyzékbe való felvétel iránti kérelem

A Kérem felvételemet a(z)

☒ bolgár	☒ lengyel	☒ roma	☒ szerb
☒ görög	☒ német	☒ román	☒ szlovák
☒ horvát	☒ örmény	☒ ruszin	☒ szlovén

nemzetiség névjegyzékébe. Kijelentem, hogy a fent megjelölt nemzetiséghez tartozom.

B Kérem, hogy a fenti nemzetiség választópolgáráként történő névjegyzékbe vételém hatálya az országgyűlés terjedjen ki.

T Kérem a nemzetiségi névjegyzékbe felvett adat(ok) törlését. Választási lehetőség: A, B

22

Segítség igénylése a választójog gyakorlásához

Kérem

C Braillo-írással kőszült érthető megküldését.

D könnyített formában megírt tájékoztató anyag megküldését.

E Braille-írással ellátott szavazószablon biztosítását.

F akadálymentes szavazóhelyiség biztosítását.

T Kérem a korábban igényelt segítség nyilvántartásból való törlését. Választási lehetőség: C, D, E, F

A személyes adatok kiadásának megtiltása

G Megtiltom a központi névjegyzékben nyilvántartott személyes adataim kiadását választási kampány céljára a jelölt szervezetek/jelöltek részére.

H A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVII. törvény 2. §-ának (1) bekezdése alapján a rólam nyilvántartott adatok kiadását megtiltom. Tudomásul veszem, hogy a járási hivatal vagy a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának megkeresésére eseti engedélyem alapján az adatszolgáltatási tilalom feloldható. A nyilatkozat nem érinti a törvényben kötelezően előírt adatszolgáltatások teljesítését (pl. adóigazgatás, honvédelmi nyilvántartás, ingatlan-nyilvántartás), továbbá a törvény 20. §-a alapján engedélyezett adatszolgáltatásokat.

T Kérem a személyes adatok kiadására vonatkozó tilalom feloldását. Választási lehetőség: G, H

Értesítés a választási iroda döntéséről

6. Kérem, hogy a választási iroda az alábbi elérhetőségeimen tájékoztasson a kérelmom elbírálásáról:

A e-mail cím:

B faxszám:

C magyarországi postacím:
Irányítószám:
Település: kerület:
Közfürdő neve:
Közfürdő jellege (utca, út, tér stb.):
Házszám: épület: lépcsőház: szint: ajtó:

Kolt:

aláírás

Moderno kazališno zdanje na pomolu – Hrvatsko kazalište u Pečuhu, ulaganje vrijedno 600 milijuna forinti

otvara na Ulicu Szent Mór, a koji je kupljen darom grada Zagreba (potporu je grad Zagreb dao 2007. godine u iznosu od 160.000 eura (tada je to bilo, veljača 2007. godine, 44.160.000 forinti) za planove proširenja Hrvatskog kazališta, gradit će se teatar na više razina. Planovi su gotovi, potpisuje ih Arhitektonski ured László Csatai mladi. Trenutno radi povjerenstvo za procjenu i zaštitu spomenika kulture i očekuje se kako će početkom travnja početi radovi gradnje jer, po zamislima, od sljedeće kazališne sezone, dakle od listopada, Hrvatsko kazalište radit će u novim prostorima.

Ali neće profitirati samo hrvatska zajednica, donosi mađarski tisak, nego će i sam grad Pečuh biti na dobitku s novim kazališnim prostorima jer godišnje na repertoaru pečuškoga Hrvatskoga kazališta ima i premijera na mađarskom jeziku, a s druge strane isti kazališni prostori jesu i dio prostora odigravanja i organiziranja gradskih (pečuških) Ljetnih igara. Kao što je poznato čitateljima Hrvatskoga glasnika, sadašnji ravnatelj pečuškoga Hrvatskoga kazališta ujedno je i ravnatelj Pečuških ljetnih igara, koje zbog radova na obnovi i izgradnji pečuškoga Hrvatskog kazališta, ove godine neće biti održane na ljetnoj pozornici u Ulici Anna, u planu je naime mijenjati sjedala, riješiti odvod vode, te izgraditi izolaciju kako bi se sačuvalo mir stanara u okolnim stambenim zdanjima. Kako za Hrvatski glasnik, kazuje ravnatelj Hrvatskog kazališta, Slaven Vidaković, dobit ćemo moderno kazališno zdanje pozornicu 10 puta 10, gledalište s 108 sjedala, pokusnu dvoranu, sobe za tehniku, garderobu, kazališne radionice..., osuvremenjeni galerijski prostor, aulu, uredi....

Branka Pavić Blažetin

Foto (ilustracija): Arhitektonski ured László Csatai mladi

Kako ovih dana donosi županijski tisak, u Pečuhu se kao dio državnoga narodnosnog programa ili politike gradi moderno kazališno zdanje u koje mađarska vlada ulaže 600 milijuna forinti. Postojeći kazališni prostori pečuškoga Hrvatskog kazališta u Ulici Anna na broju 17 dograđuju se, pregrađuju, rekonstruiraju, grade novi, a radovi bi trebali već početkom listopada 2014. godine biti dovršeni. Grad Pečuh, kao uzdržavatelj pečuškoga Hrvatskoga kazališta, sredstva za ovo veliko ulaganje dobio je iz središnjega državnog proračuna za 2014. godinu. Portal bama.hu piše kako hrvatska zajednica dobiva novo kazalište, a ljetna pozornica u Ulici Anna također će se obnoviti, kaže pečuški dogradonačelnik Csaba Nagy. Sadašnja kazališna zgrada bit će iznutra potpuno obnovljena, na prostoru današnje kazališne dvorane svoje će mjesto dobiti uredi, a na terenu koji se sada

PEČUH – Hrvatski klub i Udruga „August Šenoa“, 19. veljače, s početkom u 18 sati priređuje izložbu ilustracija slikovnica (Bajka o sedmero braće gavranova i njihovoj sestri te Bajka o najmlađem kraljevom sinu koji je oženio žabu) pod naslovom U svijetu bajki akademske kiparice Katarine Kuric. Izložbi slijedi predstavljanje dvojezičnih izdanja slikovnica Mirka Čurića i Đure Frankovića: Kraljević i djevojka koja ne zna presti / A királyfi és a fonni nem tudó leány; Domišljati sluga / A leleményes szolga (Napkút Kiadó, Budimpešta, 2012); Palčić / Hüvelyk Matyi; Lisica u čizmama / A csizmás róka (Napkút kiadó, Budimpešta, 2013). Predstavljanju sudjeluju: Katarina Kuric, Mirko Čurić, Đuro Franković.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski“, u suradnji s roditeljskim vijećem, 14. veljače priređuje karneval u mjesnoj osnovnoj školi na koji srdačno očekuju djecu i njihove roditelje.

SERDAHEL – Serdahelsko kulturno i športsko društvo 15. veljače, s početkom u 15 sati priređuje IV. Međunarodni malonogometni turnir „Stipan Blažetin“, na kojem će se nadmetati momčadi iz Novakovca, Petrovoga Sela, Sumartona i Serdahela. Nogometni turnir u spomen Stipana Blažetina organizira se od 2011. godine, kada je proslavljena obljetnica njegovoga rođenja i smrti. Utakmice malonogometnog turnira održavaju se u keresturskoj športskoj dvorani, a nakon toga momčadi se okupljaju u Serdahelu na kratko prisjećanje i na druženje. Ove se godine društvo natjecalo kod Mađarskog olimpijskog odbora i tako je pridobilo sredstva za organiziranje, a nogometni turnir svake godine financijski potpomaže i Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u Serdahelu.

BARČA – Na barčanski Hrvatski bal, koji će biti 15. veljače, stižu gosti s Virovitičkog radija, izjavila je Jelena Maćok Čende, predsjednica Hrvatske samouprave grada. Na balu će polusatni program dati učenici Srednje škole Dráva völgye i KUD Podravina, a na zabavi će svirati Orkestar „Vizin“ i Tamburaški sastav „Fantasia“.

KERESTUR – Hrvatska samouprava i mjesna osnovna škola 1. ožujka priređuju Dječji fašenk na koji se mogu javiti dječje skupine iz raznih mjesta. Priredba će započeti u 13 sati s fašničkom povorkom kroza selo, a nakon toga će se okupljati kod mjesnog doma kulture, gdje će se predstaviti i družiti se. Od 16 sati će se prirediti plesaničnica uz tamburašku glazbu, te najizvornije skupine bit će nagrađene. Prijaviti se može do 15. veljače 2014. godine na e-mail adresi: deakerzsi@gmail.com ili na telefonu 93-369-002.

Razgovor s prorektoricom Zapadnomadjarškoga sveučilišća Sveučilišnoga središća Savaria, dr. Katalin Molnár-Horváth

„Nismo ni privremeno ni zauvijek ukinuli studij hrvatskoga jezika i književnosti u Sambotelu!”

Odsjek za kroatistiku na Zapadnomadjarškom sveučilišću Sveučilišnoga središća Savaria u Sambotelu postoji već od dvadeset ljet i značajna je baza u naobrazbi gradišćanske inteligencije. Trenutno imaju 24 studente na preddiplomskom, diplomskom studiju, kao i apsolvante i takovih studenata koji kao drugi slavenski jezik studiraju hrvatski. Pred kratkim su se začele širiti takove vesti, da je dotični Odsjek u pogibeli i morebit mu se grozi zatvaranje. S našimi pitanjima neodgodno smo poiskali prorektoricu dotične ustanove, dr. Katalin Molnár-Horváth, a vjerujemo da će nje odgovori smiriti tenzije, kot i uvjeravati sridnjoškolce ki trenutno stoju pred odlukom, kade će nastaviti daljnje školovanje da se je vridno javiti na hrvatski jezik i književnost.

Razgovarala: *Timea Horvat*

U posljednji miseci čestokrat smo čuli neslužbenu informaciju da će u Sambotelu Odsjek za kroatistiku najvjerojatnije prestati s djelovanjem. Molim Vas, potvrdite da je rič o neistini, ter da će se prijavljeniki i ubuduće moći izabrati za svoj studij hrvatski jezik i književnost na Zapadnomadjarškom sveučilišću?!

– To je u takovom obliku apsolutno neistinito. Ako bilo gdo pogleda na internetskom portalu www.felvi.hu, vidit će da je moguća prijava za nastavnika hrvatskoga jezika i moru se odabrati uz njega i druge predmete. Ali krenimo iz početka. Već duže vrime imamo napredan Odsjek kroatistike, polag slovenskoga i ruskoga jezika, jer oni već niz ljet sudjeluju. Ono što je doneslo promjene, ne samo u žitku dotičnoga Odsjeka, nego i svih drugih, je upeljanje Bolonjskoga programa akademskoga ljeta 2005/2006. kada je jedan studijski program temeljen na dva cikluse, na preddiplomski i diplomski studij. Bila je to ogromna reforma ugarskoga visokoga školstva, odsjeki su se suočavali s činjenicom da je došlo do promjene njeve popularnosti pri izboru, a takaj i pri broju prijavljenih. Ta je promjena negativno uticala na takozvane male odsjeke, na primjer i na studij hrvatskoga jezika i književnosti, ali isto tako i na slovenski te ruski. Prlje je broj studenata po semestri uvijek bio stabilan, istina, nije bilo nigdar riči o velikom broju, ali je svakoga akademskoga ljeta bio dovoljan broj najavljenih za pokretanje studija. To se je minjalo s upeljanjem Bolonjskoga sustava. Odonda postoji i studij slavistike ter prvi ciklus, ili preddiplomski studij, koji ima svoje stručne smire s određenim slavenskim jezicima. Kad se je Bolonjski sustav stabilizirao, završetkom preddiplomskoga sveučilišnoga studija, studenti su stekli uvjete za upis na diplomski sveučilišni studij te su se upisivali na profesorski smir. Od miseca septembra prošloga ljeta moremo govoriti o drastičnoj promjeni u visokom školstvu, vratili su se dvopredmetni pedagoški studiji, što znači da se već u sridnjoj školi učeniki moru ili moraju odlučiti za dvopredmetne studije. Studenti ki zgotovu dvopredmetni sveučilišni studij, moru se i uspješno zaposliti i pomoću stipendije ku omo-

gućuje i podupira Institut Klebelsberg. Institut omogućuje studentom stipendiju mesečno od 25 do 50 ili 75 tisuć Ft. Znači, nije istina da se ukida studij, nego došlo je do određenih promjena, a te su promjene uticale i na kroatistiku. Zbog svih tih radikalnih promjena, s obzirom na okolnosti, došli smo do zaključka da ćemo i nadalje podupirati dvopredmetni studij hrvatskoga i slovenskoga jezika. Smatramo da ćemo s tim vratiti i veću zainteresiranost struke med sridnjoškolci.

S timi postupki se ukidaju već postojeći i akreditirani preddiplomski i diplomski studiji slavistike na hrvatskom jeziku?

– Ne, ne ukidaju se, samo od slijedećega akademskoga ljeta nećemo pokrenuti u takovom obliku. Zbog pada broja prvostupnika trebamo ispitati, jesu li tomu razlogi demografski ili učeniki radije upisuju studij u Budimpešti, odnosno tribamo li omogućiti studije, koje su i ranije dobro pohadjane.

To znači da se od septembra moru javiti samo oni učeniki, ki imaju namjeru upisati pedagoški studij u Sambotelu?

– Da, studij traje 5 + 1 ljeto. Uz hrvatski

jezik potencijalni kandidati moru izabrati engleski, ugarski jezik, povijest, zemljopis i biologiju. Ali od narednoga ljeta paletu izbora predmeta namjeravamo proširiti. Ufame se, ako i nadalje nastavimo s promoviranjem naših studija, posjetom srednjih škola, anketiranjem sridnjoškolcev te pozitivno ocjenjujemo dobivene odgovore, da će biti dovoljno prijavljenih. Sveučilišno peljačstvo pokušava usmjeravati sridnjoškolce, a rezultate našega uložena truda, vidit ćemo nek na kraju prijavnog roka. Dvopredmetni profesorski smir je velika kušnja i izazov. Ako bude dovoljan broj kandidata, gledat ćemo i dalje mogućnosti proširivanja stručnih dosadašnjih pravcev s hrvatskim jezikom. Ako anketiranje sridnjoškolcev potvrdi interes za preddiplomske studije, onda ćemo ih iznova pokrenuti. Znači, nismo ni privremeno ni zauvijek ukinuli studij hrvatskoga jezika i književnosti u Sambotelu!

Na području cijeloga Gradišća, u Željeznoj i Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji postoju tri dvojezične škole, u Zalskoj županiji, nijedna. Trenutno u ti škola su popunjena nastavnička mjesta, morebit ima i viška nastavnika u cijeloj okolici, i tako mislim da su učeniki ki imaju namjeru upisati profesorski smir, su sad u manjini. Ali jako je vjerojatno da će radije odabrati isti studij u Pečuhu ili u Budimpešti...

– Izobrazba učitelja i nastavnika u Sambotelu ima svoju dugu tradiciju. Razgovarajući s kolegari, vjerujemo da će ta osoba ka živi na ovi područji ili negde u blizini, radije izabrati naše studije. Upravo zbog vrlo jakih i dobrih susjedskih odnosov te mogućnosti djela u mali skupina, čini privlačnim naše Sveučilišće ter se ufamo i većem broju prijavljenih. Ako negdo upiše preddiplomski studij, steć će diplomu prvostupnika, tj. jezično znanje na sridnjoj razini. Pogledali smo podatke na djelatnom tržišću, i vidili smo da zapošljavanje s prvostupničkom diplomom nije jednostavno, no to se ne odnosi samo na hrvatski. Troja ljeta studiranja nekoga jezika, književnosti i kulture, znači biti obrazovan na ti područji, ali ne znači i stručnu spremu, dok se na pedagoškom smiru steće i stručna sprema. Tako će kandidat imati sigurno stručno

znanje, znat će komunicirati s ljudima i sposoban će biti predati svoje znanje... Tako je bilo i ranije, iako svisioni smo toga da ki su ranije diplomirali kot pedagogi, nisu se svi zaposlili kot učitelji ili profesori.

Zbog maloga broja studenata dotični odsjeci kot i narodnosna naobrazba uvijek su se smatrali elitnim, ne?

– Da. Uvijek je bio elitni studij, iako brojčano spada med male studije. Zbog toga je i mali odsjek, pet studenata u generaciji već je značajan broj, ali ako su se trimi prijavili, i to smo smatrali uspjehom.

Govorili ste od toga da namjeravate pridobiti učenike. Kako ste to zamislili?

– Kolege, uz odobrenje ravnateljev sridnjih škol, ove misece posjećuju škole ter tamo predstavljaju našu visokoškolsku ustanovu. Posjetit će sve sridnjoškolske ustanove u regiji, podilit će brošure, a pri ti susreti u opuščenoj atmosferi posavjetovat će se s učenici. Kolege s hrvatskoga i slovenskoga odsjeka sastavili su još dodatne materijale, letke koji će se takaj nositi ter i dostaviti školam. Pokušat ćemo dati i takove informacije ke se morebit ne najdu ni na internetskom portalu www.felvi.hu.

Vjerojatno je i Vam poznato da u samobatskoj Gimnaziji Sv. Norberta Premonstratskoga takaj želju pokrenuti hrvatski jezik...

– Da, znam za tu namjeru, i jako navijam za nje.

Na koji način more pomoći Sveučilišni centar Savaria u tom nastojanju?

– Ovde su nam kolege, otvoreni smo za suradnju. Ako uspiju u svojoj namjeri, bezuvjetno ćemo sudjelovati ter ih podupirati.

S kojim brojem studenata bili bi Vi osobno zadovoljni na Odsjeku hrvatskoga i na Odsjeku slovenskoga jezika?

– Bit ću jako zadovoljna ako se prijavi samo jedan student. Za takova ljeta, kad nije bilo cijele generacije na Odsjeku slovenskoga jezika, to će biti svakako uspjeh. A to će značiti da će narodnosni odsjeci preživiti poteškoće. Jedan ili dva studenata su u tom kontekstu već čarobni broj, a ako ih bude pet... bit ću presrična.

Poznato je i to da s Odsjeka hrvatskoga jezika otpušćeni su profesori. Trenutno na kroatistiki trimi djelaju, dva profesori i jedna lektorica. Smatrate li da je to stručno opravdan broj? More se osigurati kvalitetna nastava s takovim brojem profesorov na predstojeći novi studiji?

– Otpušćanje profesorov bilo je neophodno. Proračun ugarskoga visokoga školstva,

Zgrada Sveučilišnoga središća Savaria, u koj je smješćen i Odsjek za kroatistiku

tako i našega sveučilišća u drastičnoj mjeri je smanjen, tako smo i mi morali silom prilik napraviti neke korake. Na svakom su odsjeku bila otpušćanja, ali svakako su osigurani daljnji uvjeti za djelovanje. U ovom slučaju, čini vam se morebit da je mali broj zaposlenih, ali to je dovoljno za nastavu i rješenje zadać. Na Odsjeku djela i lektorica hrvatskoga jezika i književnosti, čim je stvorena i osigurana primjerena i uskladjena nastava materinskoga jezika. Ali trebam napomenuti, kako smo u jako dobri odnosi i sa sveučilišćima matičnih držav ter da u okviru Erasmus programa postoji mogućnost za akademsku razmjenu profesorov i studenata. Za promjenami u strukturi Odsjeka, došlo je početkom ovoga ljeta i do promjene u samoj strukturi ustanove. Institut za slavensku filologiju spojen je s Filološkim i interkulturalno-komunikacijskim institutom kojim upravljam ja, ter odgovorno morem izjaviti da je kvaliteta naobrazbe i u okviru ovoga novoga Instituta osigurana.

Poznato je da slavenski jezici u Samobatu, hrvatski, slovenski i ruski, pripadaju slavističkoj istraživačkoj bazi u Ugarskoj. Kako vidite nje budućnost?

– Istraživanja na području slavistike bila su uvijek jaka strana naše ustanove ter kot takova, izborila su prestižno mjesto u krugu slavistov u našoj državi, a i u inozemstvu. Prošlo ljetu krajem oktobra bio je održan X. Medjunarodni slavistički skup, na kom smo imali brojna predavanja i referate o najnoviji rezultati svojih istraživanj s područja slavenskih jezika, književnosti, folkloru i kulture u cjelini. Uz to je velik broj med studenata slavistike ki postižu hvalevridne rezultate na Državni znanstveni konferencija za studente ter dobivaju prestižna mjesta i nagrade na državnoj razini, što me posebno veseli. Ufam se, suprot trenutnačnoga stanja i prekomjernom opterećenju u nastavi, da će se istraživanja nastaviti isto tako uspješno, kako je to bilo i dosad. U razgovoru s profesori morem izjaviti da su spremni za to i da će i dalje diozmati na konferencija, publicirati, i jednako nastaviti ovu tradiciju.

KOLJNOF – Židanska kazališna grupa nastupa u mjesnom kulturnom domu 23. februara, u nedilju, početo od 15 uri, s aktuelnim igrokazom u tri čini, od Augustina Blazovića, pod naslovom *Koliko smo, to smo*. Kazalištarci već su bili u Nardi, i jur do kraja marcijuša imaju fiksirano pet nastupov u naši seli i Hercegovcu, u Hrvatskoj.

KOLJNOF – U kulturnom domu se održava 21. februara, u petak, od 20 uri, maskenbal, na kom svira šopronski bend Džuz.

PETROVO SELO – Zaklada za Petrovo Selo srdačno Vas poziva na tradicionalni maskenbal 22. februara, u subotu, od 20 uri. Tema bala je: *Hollywood – svit filmov*. Sviraju petrovski zabavni sastavi: Pinkica i Pinka-band.

KOLJNOF – Kako nas je obavistio Franjo Grubić, bivši predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva, u Leader-naticanju su konačno dostali pinez, već od 8,5 milijun forintov, za vanjsku obnovu Seoskoga stana, koji je pred petnaestimi ljeti zadnji put obnovljen. Sad će se škadanj i dvor malo urediti i kanu je postaviti u društvenu funkciju, kade će se moći najti pod vedrim nebom ne samo mladi ljudi nego svi ki su željni malo intenzivnijega društvenoga žitka. Kako je poznato, Koljnofsko hrvatsko društvo je lani dalo obnoviti i dičji park u centru sela, na što je u Leader-projektu dodijeljeno pet milijun forintov, a selo je još dodalo 1 milijun 200 Ft. Takaj je društvo sudjelovalo i u obnovi Glavnoga trga s dobivenimi materijalnim sredstvi na naticanju, od 6 milijun forintov, a s pet milijun forintov je to ispunila opet Seoska samouprava. Iako je već bio lani u aprilu izabran Geza Völgyi ml. za predsjednika dotičnoga Društva, u dokumenti i službeno se samo od decembra vodi u funkciji peljača. Druga veća investicija je sela vanjska i nutarnja obnova svlačionice uz športskoga igrališća, za što stroški iznašaju 15 milijun forintov, i Leader-projekt ter Seoska samouprava opet su skupadali znatne financijske izvore. Predaja obnovljene svlačionice predvidjena je 21. marcijuša, u petak.

Pred petnaestimi ljeti je bila obnovljena Seoska hiža

Otvoren natječaj za nove skladbe za Pitomaču 2014.

I ove je godine udruga Glazbeni festival Pjesme Podravine i Podravlja objavila natječaj za nove skladbe za Pitomaču 2014. Skladbe se mogu prijaviti za dvije festivalske večeri, večer Podravine i večer Podravlja. Ovisno o festivalskoj večeri, nove skladbe trebaju zadovoljiti određene uvjete. Tako nove skladbe za večer Podravine u svojem izričaju, aranžmanu i načinu izvedbe moraju sadržavati jedan od ovih elemenata: stihove na kajkavskom narječju, uporabu podravskega motiva u stihovima na hrvatskome književnom jeziku, uporabu glazbenih izričaja primjerenih izvedbi na glazbalima svojstvenim za Podravinu. Jedan od kriterija za večer Podravine jest prvi festivalski nastup za izvođače s područja uže Podravine, čime glazbeni festival nastavlja tradiciju predstavljanja mladih podravskega izvođača i tamburaških sastava koji tijekom godina glazbeno sazrijevaju na pitomačkoj pozornici. Nove skladbe za večer Podravlja moraju sadržavati tradicionalne značajke krajeva kontinentalne Hrvatske uz rijeku Dravu (Međimurje, Hrvatsko zagorje, Podravina, Slavonija i Baranja). Stihovi mogu biti pisani na hrvatskome književnom jeziku ili narječjima hrvatskoga jezika – kajkavskom i slavonskoj ikavici. Citati u stihovima mogu biti i na drugim jezicima povijesno vezanim uz navedeno zemljopisno područje. Svoje glazbene uratke možete prijaviti na natječaj do 28. veljače 2014. godine na adresu: Glazbeni festival Pjesme Podravine i Podravlja, Ljudevita Gaja 26/1, 33 405 Pitomača ili putem interneta na e-mail adresu festival@pitomaca.hr. Podrobne uvjete natječaja i prijave pronađite na službenoj internetskoj stranici festivala Pjesme Podravine i Podravlja –www.pitomacafestival.hr.

S fotoaparatom kroz Hrvatsku

U Hrvatskoj školi Miroslava Krleže već petu godinu zaredom organizira se izložba kojom se predstavljaju fotografski uraci učenika spomenute škole i nastavnika, te njihovih prijatelja i svih prijatelja škole. Fotografije se tematski vežu za fotonatječaj S fotoaparatom kroz Hrvatsku. Za ostvarenje izložbe zaslužni su knjižničarka Eva Polgar i Fotokutak školske knjižnice te profesor naše škole, amaterski fotograf Ákos Kollár. Tako je bilo i ove godine kada je 14. siječnja u školskoj auli otvoren ovogodišnji postav, izložba fotografija natječaja S fotoaparatom kroz Hrvatsku. Izložbu su otvorile Tanja Đurić i Valentina Peić, studentice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, koje su tada hospitirale u Hrvatskoj školi Miroslava Krleža. Izložene fotografije potpisali su Luca Ivanković, Martin Antolović, Jadranka Kovačević, Csongor Devai, Lara Eiter i drugi.

Foto: Luca Ivanković

Novo izdanje u Erčinu

Erčinska hrvatska samouprava potkraj prošle godine obradovala je mještane s novim izdanjem. Povijest erčinskih, andzabeških i tukuljskih rackih Hrvata ispisana je na dvjestotinjak stranica i prikazuje složeno podrijetlo tih naših sunarodnjaka iz tri spomenuta naselja te osebnost njihovih običaja i njihova svijeta. Autor knjige dr. József Szilágyi, s korijenima i s precima iz svih narečenih naselja, dugogodišnjim istraživačkim radom zemljopisno određuje pradamovinu erčinskih, andzabeških i tukuljskih Hrvata, koji su se doseljavali u više selidbenih valova iz Dalmacije, Hercegovine, odnosno Bosne. Autor se za predstavljanje njihovih običaja, narodne nošnje i zavičajnoga govora, uz mađarske izvore, koristio i drugim izvorima. Izdanje obogaćuje 60 fotografija, koje su ujedno i svojevrсни «spomenici nekadašnjih racko-hrvatskih seoskih zajednica». Knjiga uz predstavljanje prošlosti možda će dati novi polet suradnji triju naselja: Erčina, Andzabega i Tukulje.

Timea Vicko-Szili

BUDIMPEŠTA – U Hrvatskom vrtiću u petak, 21. veljače, s početkom u 9.30 sati, u predvorju Vrtića priređuje se maskenbal. Po starom običaju, za tu prigodu roditelji pripremaju kolače, sendviče, a djeca se pruruše u svoje omiljene likove. Za priredbu je odgovorna Jelena Baltin. U nižim razredima Hrvatske osnovne škole također se pripremaju na pokladnu zabavu, maskare se održavaju 28. veljače od 15 sati, u predvorju škole. Odgovorna je Ivett Bangha.

Trenutak za pjesmu

Igor Šipić

I TAKO, AFRIKA

Razumjet ćemo mlijeko
Tek u nekoj samoći
Svojom majkom u duši

*

Razumjet ćemo lastavice
O žicu ovješane
Dojke isušene crne

*

One, moje ljubavi
Moji golici
Pustinje
Jedino što je bez lista
Na Africi

*

Nisu nam ugradili put
Da bi samo kazali
Idite u miru

Zimska škola folklor Hrvatske matice iseljenika

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, u siječnju 2014. godine u Crikvenici je nastavljena dugogodišnja tradicija održavanja Zimske škole hrvatskog folklor, čiju nastavu o hrvatskome folklornom nasljeđu uglavnom pohađaju hrvatski iseljenici i njihovi potomci. Kako saznaje Hrvatski glasnik, Školi je sudjelovalo i petero polaznika iz Mađarske. Nastava se odvijala u sportskoj dvorani Srednjoškolskog centra dr. Antun Barac te u Hotelu Kaštel, gdje su polaznici bili i smješteni. Devedeset sudionika, mladih ljudi koji su u glavnini hrvatski iseljenici iz svih dijelova svijeta ili njihovi potomci u drugom i trećem naraštaju, obnovili su ili usvojili umijeća muziciranja i plesa folklornog nasljeđa iz raznih regija Hrvatske. Voditelj Škole prof. Andrija Ivančan kaže kako će Škola u ciklusu 2014. godine obraditi pjesme i plesove Međimurja, Podravine, Hrvatskog zagorja, Zagrebačkoga prigorja, karlovačkog Pokuplja, okolice Jastrebarskog, Gorskog kotara, Grobnika te Istre. Novost su u Školi hrvatskog folklor plesovi gradišćanskih Hrvata. U radu Škole tradicionalno sudjeluju polaznici te folklorna i tamburaška društva iz BiH, SAD, Njemačke, Mađarske, Slovačke, Srbije, Švicarske, jednako kao i iz više krajeva Hrvatske. Na kraju svakoga školskog ciklusa polaznici zajedno s predavačima upriliče završnu svečanost. Uz voditelja Škole prof. Andriju Ivančana, koji je i sam održao predavanja (Međimurje, Podravina, samoborsko, zaprešićko, vrapčansko, Zagrebačko prigorje), predavali su i drugi vrsni folklorni stručnjaci: Vido Bagur (Gorski kotar i Grobinština), Senka Jurina (Hrvatsko zagorje), Nerina Štajner (Istra), Miro Kirinčić (karlovačko Pokuplje i jaskansko prigorje i polje), te Štefan Novak iz Austrije (plesovi gradišćanskih Hrvata). Dr. Goran Oreb održao je predavanja o povijesti plesa, kulturno-povijesnim osobitostima hrvatskih folklornih plesova, o plesnim zonama i metodici treninga plesača.

ja, održana je nastava i za svirače tradicijskih glazbala koje je podučavao Vjekoslav Martinić te tamburaše koje je uvježbavao Tibor Bün, a kao gost predavač posebno se njima bavio maestro Siniša Leopold, šef-dirigent Tamburaškog orkestra Hrvatske radiotelevizije. Na samome početku Škole folklor upoznali su se s članovima folklornog ansambla gradišćanskih Hrvata „Kolo Slavuj” iz Beča koji su posebno doputovali u Crikvenicu kako bi predstavili svoj veliki i iznimno važni projekt koji je pred završetkom: knjigu o plesovima i pjesmama gradišćanskih Hrvata, koja se temelji na istraživanjima velikana

hrvatske etnokoreologije pokojnog dr. Ivana Ivančana. Tijekom svojega života dr. Ivančan istražio je, snimio i zapisao bogatu građu folklorne tradicije gradišćanskih Hrvata. Članovi „Kolo Slavuja“ pjesmom, plesom i kratkim predavanjem o tradiciji i jeziku Gradišćanaca upoznali su seminarce sa sadržajem ovoga vrijednog izdanja. Prof. Vido Bagur prikazivao je filmove koje je snimio prilikom svojih istraživanja na terenu o plesovima sjeverno-zapadne Hrvatske i o njihovoj povezanosti s istim tipovima plesova u Austriji, Njemačkoj i Italiji. Predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske Mišo Hepp priredio je svoj tradicionalni domjenak „Hepijadu” časteći sve polaznike, predavače i goste specijalitetima Hrvata iz Mađarske. Uz Mišu Heppa, kao gosti te večeri, bili su i Radoslav Janković, predsjednik Hrvatskoga kulturnog saveza iz Slovačke, Ivo Jelušić, saborski zastupnik i predsjednik Upravnog odbora Hrvatske matice iseljenika, i Marin Knezović, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, koji su posjetili Zimsku školu hrvatskoga folklor kako bi se upoznali s programom, sudionicima i predavačima. Kako saznaje Hrvatski glasnik, Zimska škola folklor Hrvatske matice iseljenika od 2015. godine održavat će se u HDS-ovu Pansionu Zavičaju u Vlačićima na otoku Pagu.

hrvatske etnokoreologije pokojnog dr. Ivana Ivančana. Tijekom svojega života dr. Ivančan istražio je, snimio i zapisao bogatu građu folklorne tradicije gradišćanskih Hrvata. Članovi „Kolo Slavuja“ pjesmom, plesom i kratkim predavanjem o tradiciji i jeziku Gradišćanaca upoznali su seminarce sa sadržajem ovoga vrijednog izdanja. Prof. Vido Bagur prikazivao je filmove koje je snimio prilikom svojih istraživanja na terenu o plesovima sjeverno-zapadne Hrvatske i o njihovoj povezanosti s istim tipovima plesova u Austriji, Njemačkoj i Italiji. Predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske Mišo Hepp priredio je svoj tradicionalni domjenak „Hepijadu” časteći sve polaznike, predavače i goste specijalitetima Hrvata iz Mađarske. Uz Mišu Heppa, kao gosti te večeri, bili su i Radoslav Janković, predsjednik Hrvatskoga kulturnog saveza iz Slovačke, Ivo Jelušić, saborski zastupnik i predsjednik Upravnog odbora Hrvatske matice iseljenika, i Marin Knezović, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, koji su posjetili Zimsku školu hrvatskoga folklor kako bi se upoznali s programom, sudionicima i predavačima. Kako saznaje Hrvatski glasnik, Zimska škola folklor Hrvatske matice iseljenika od 2015. godine održavat će se u HDS-ovu Pansionu Zavičaju u Vlačićima na otoku Pagu.

- hg -

*Članovi osnivači Generalnog ansambla Demokratskog saveza Južnih Slavena u Mađarskoj (1959).
Slijeva: koreograf Antun Kričković (Gara), Vladimir Raškov (Lovra), Antal Loósz (Kalaz), Antun Karagić (Gara), Đuro Đurok (Mohač), Dimitrije Dimitrijević (Lovra), Marko Dekić (Santovo), Lambros Trendos (Višinja, Grčka), Mate Filipović (Kačmar), Kostas Pisios (Slimnica, Grčka).
Iz arhive Mate Filipovića*

Prelo zove!

Kao i svake godine – 18. siječnja 2014. – u mjesnom domu kulture (IKSZT) priređeno je čavoljsko Veliko bunjevačko prelo. Okupilo se dvjestotinjak gostiju iz Čavolja i okolnih naselja. „Prelo je vrijeme, i mjesto gdje se okupimo, družimo i stvaramo nova prijateljstva. Najveće pokladno veselje. Nekada davno održavalo se u divojačkim kućama gdje su mlade djevojke i momci plesali, pivali, pili, šalili se. Na tim sastancima je osim plesa bilo svega i svašta, a iz tog obiteljskog običaja nastalo je sadašnje prelo.”

Okupljene goste i sudionike srdačno je pozdravio *Stipan Mandić*, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, na bunjevačkom narječju hrvatskoga jezika i na mađarskom jeziku, a među njima posebno *Ružicu Ivanković*, novu generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu koja je svojom nazočnošću uveličala naše prelo. Zahvalio joj što se odazvala našem pozivu i došla u Čavolj da upozna našu bunjevačku kulturu, naše narodne pisme, plesove, članove, sve što je naše.

Zna se da je prvo prelo u Čavolju priređeno 1930. godine u „Ricinoj mijani”. Prisjetio se pokojnog *Ivana Petreša*, svećenika, pisca, koji je prvi u Čavolju na Veliko prelo organizirao kazališni komad na pozornici, pod naslovom *Dva bila gavrana*. Prelo je otvorila naša bunjevačka plesna grupa (od male do odrasle), te prikazala veseli, šaljivi igrokaz o našim starim običajima, pod naslovom „Svinjokolj”. Voditeljica je *Zita Ostrogonac Kiss*. Predsjednik je pozdravio i naše garske svirače koji su nam dobri prijatelji i stalni pratitelji; svake godine zabavljaju naše goste. Voditelj je *Erhard Bende*. Okupljenima je poželio dobru zabavu: *Želim vam lipo večer, uživajte osiđajte se dobro na našem prelu.*

Pripovjedač:

„Kako i pisma kaže: kolo igra tamburica svira, pisma ječi ne da srcu mira. To je baš tako, mi Bunjevci uvijek nađemo nekakvu priliku da se skupimo i da se veselimo... može to biti slavljenje, rođenje, ženidba itd., tamburica i pisma uvijek su s nama!

Bunjevci imaju brojne običaje koji se vezuju za zimske dane, blagdane. Što su radili naši preci u zimsko doba, kakve su poslove imali? Najveći zimski posao bio je *svinjokolj*, što ćemo mi prikazati kako su naši preci nekada vrlo davno ove poslove radili.

Na pozornici: Stara seljačka kuća, mrak je, ujutro četiri sata, muška čeljad (4) iz rodbine u stražnjoj avliji čekaju gazdu, da zako-

lju svinče. (*Dobro jutro, gazda! – Da Bog da! Ženo, di je rakija? (oponašaju rad, klanje, prženje itd.)*)

Na pozornici: Mala paorska kujnica, u njoj dugačak astal, stolci, kolivka, u njoj malo djetesce od pet mjeseci, prelja, klupa, kotarice, itd.

U devet sati su stigle žene (one su također iz rodbine) da pomažu gazdarici, pripremaju ručak, užinu, da peredu crva, sude i sve što još ima oko kuće. (*Dobro jutro, gazdarice. Faljen Isus. Dobro jutro (Oponašaju rad. Kujnica je već puna čeljadi.) Starija čeljad, majka, baka, već je mislila tisto za fankice, svaki je imo svoj poso. (Tu mali plešu i pivu...)* (*Na užinu su uvijek kuvali fin paprikaš, i friška bila kruva su metili na astal. Oko četiri sata već bili su gotovi, krenuli su kući da se oblaču u lipa ruva, na večeru je bila sva rodbina pozvana.)*)

Na pozornici: U kujnici velik dugačak astal koji je pun jila: friška svinjska čorba,

lice im se ne vidi od marama, na ramenima torba, ali su jako vridne, pa sve što nađedu, upakuju u torbe, u pregaču, još i iz odžaka su odneli kobasice... Bile su nasilne i brezobrazne. (*To je bilo samo od šale, sutradan su vratile.*)

Kad gazda i gazdarica ujutro ustanu, ne nađedu ništa od svinčeta, sve su maske odnele, ali one donesu natrag...

Tako je bilo nekada pričale su naše mudre bake i dide. Možemo li ove naše bunjevačke običaje sačuvati? Mi Čavoljci jako smo sretni jer naše običaje su napisali *naši velikani*, bunjevački pisci, pokojni *Ivan Petreš*, svećenik, i dr. *Mišo Mandić*, *naš Mišo*, pedagog, kulturni djelatnik i neumorni sakupljač i čuvar baštine bunjevačkih Hrvata.

Čitajući te knjige, možemo ispuniti našu dušu i srce jer samo uspomene nisu dosta „Moramo sačuvati ono sve šta smo i mi dobili od naših starih, što je kadgod lipo bilo, i pridat mladima.”

Kolo je već veliko, mališani, omladinska grupa i odrasli, svi su igrali, tu se program završio i ajd svaki u kolo, zajedno su zaigrali veliko kolo, a naši svirači neumorno sviraju, sviraju...

Kada su malo stali, počelo je prodavanje

kobasica, krvavica, pečenica, što je bilo pečeno u peci, paprikaš, fankice, dunc, pekmez... *tu se već šalidu i pivaju... pa, evo, otkud i jednog tamburaša. Već stiže zora, ali gosti samo pivaju. Gazda i gazdarica su već jako umorni, no lagano oni idu kući. (Momci plešu i pivaju. Lagano se složidu u kolo i cure i žene.*

Na pozornici: gazda i gazdarica spavaju, a došle su „maske”, u crnom obučene žene,

tombole, jako tušta lipih i vridnih darova je čekalo goste. Moram zafaliti članovima čavoljske Hrvatske samouprave, Bunjevačkoj kulturnoj grupi, članovima svircima i svima koji su ulipšali naše večer!

Ova je veselica protekla u dobrom raspoloženju, jako je bila uspješna, gosti su ostali do zore, a tamburaši su neumorno svirali.

Stana Gašparović Lőrinc

Dan umirovljenika u Serdahelu

Išće nek dugo žive naši starci

Serdahelska mjesna samouprava 25. siječnja priredila je Dan umirovljenika želeći obradovati žitelje starije dobi i dati im na znanje da unatoč tomu što više nisu aktivni djelatnici, selo nije zaboravilo njih. Scenarij je bio sličan kao prijašnjih godina, načelnik Stjepan Tišler pozdravio je nazočne umirovljenike, a zatim su učenici mjesne osnovne škole i Društvo za njegovanje tradicija „Mura“ prikazali kulturni program, a nakon ukusne večere zabavljali su ih Sumartonski bandisti.

Najstariji muškarac na priredbi bio je Remuš Kuzma

pri raznim poslovima. Načelnik Stjepan Tišler već odavno planira izgradnju Hrvatskog doma za starije i nemoćne, no u zadnje vrijeme, nažalost, nema nikakvih mogućnosti za natječaje. Kaže da Europska Unija ne potpo- maže takva ulaganja, a mađarska država nema za to financijskih sredstava. Tu bi se radilo o takvom staračkom domu u kojem bi stanovali, ponajprije, naši Hrvati, s osobljem sa znanjem hrvatskoga jezika.

– To su ljudi kojima je materinski jezik čisti hrvatski, koji još i dan-danas teže govore mađarski nego hrvatski. Takav dom starijih i nemoćnih u kojem Hrvati mogu ostarjeti u svojoj zajednici, u društvu s onima kojima

pripadaju, s kojima imaju istu tradiciju i kulturu, bio bi možda najprikladniji. Spomenuo bih i to da bi takvo ulaganje imalo i gospodarsku vrijednost jer bi omogućilo zapošljavanje više osoba. Inače u vezi s tim sam se već obratio i Hrvatskoj državnoj samoupravi da se preko njih zatraži pomoć od matične domovine, ali to je nekako zastalo. Nadalje mislim da su i takve ustanove potrebne za našu zajednicu ako razmišljamo o ostvarivanju kulturne autonomije. Ti umirovljenici još poznaju nekadašnje običaje, još dobro govore naš kajkavski, što je veliko bogatstvo za našu hrvatsku zajednicu – kazao je načelnik Stjepan Tišler, te dodao da će nadalje tražiti

U Serdahelu od 1140 žitelja tristotinjak imaju iznad šezdeset godina. Načelnik mjesta smatra da se ne smije njih zaboraviti jer oni su tijekom više desetljeća mnogo činili za razvoj sela. Spomenuo je da je najesen prošlo dvadeset godina otkako je izgrađena serdahelska crkva u kojoj su upravo umirovljenici imali velikog udjela. Nažalost, već mnogi koji su radili na njezinu podizanju nisu među njima. Inače serdahelska samouprava skrbi za svoje starije osobe i u svakodnevi. Samouprava je učlanjena u Centar za njegovanje starijih i nemoćnih osoba u Bucsutu, preko čega je osigurana njegovateljica u naselju. Osamdeset umirovljenika svakodnevno dobiva objed po socijalnoj cijeni, a njih posjećuje i stručna njegovateljica Anet Lukač, koja im pomaže

Umirovljenici su uživali u programu

Šaljiva scena „Tri hruslavke“

mogućnosti da se jednom taj dom ostvari, naime samouprava je već prije nekoliko godina kupila zemljište na kojem bi dom mogao imati vrlo dobro mjesto.

Nakon načelnikovih pozdravnih riječi Dan umirovljenika nastavljao se s čestitanjem najstarije žene i muškarca. Najstarija žena koja je sudjelovala na priredbi bila je Marija Fabić, a najstariji muškarac Remuš Kuzma. Slijedio je kulturni program mjesne osnovne škole i Društva za njegovanje tradicija „Mura“. Društvo ih je zabavljalo hrvatskim pučkim popijevkama i šaljivom scenskom igrom „Tri hruslavke“. To je poznata priča među kajkavskim Hrvatima s tematikom udavanja triju kćeri koje sve imaju neku manu, pa muškarce jedino tako mogu nagovoriti da ih zaprose ako ih dobro opiju. Vrlo dobar scenarij i izvršna gluma toliko je razveselila gledatelje da su im od smijeha tekle suze. Nakon kulturnog programa svi su počašćeni večerom i zabavnom glazbom Sumartonskih bandista.

beta

Posebna škola hrvatskoga jezika po treći put

Krešimir Matašin: «Hrvatski jezik, dok je Vukovine i dok je Koljnofa, bit će!»

Polako je stupio u treće ljeto projekt «Posebna škola hrvatskoga jezika» koji je plod skupnoga razmišljanja školskoga partnerstva i agilnih direktorova Osnovne škole Vukovine i Dvojezične škole Mihovil Naković u Koljnofu. Ove ustanove ljetos povezuje jur dvadeseto ljeto jedno krasno, iznimno i nesebično prijateljstvo. Sad jur po običaju bile su dvi učiteljice iz vukovinske škole na dvotajednom djelatnom gostovanju u Koljnofu, tako 24. januara, u petak, je i održana završna ura hrvatskoga jezika sa školari 4. i 5. razreda pred neobičnim brojem posjetiteljev.

Vesela dica i sve odgovorne peršone u ovom zvanarednom projektu

Oko pola 11 u ravnateljstvu sobu koljnofske škole upada Krešimir Matašin, ravnatelj centralne škole Vukovine, u ruci drži veliku škatulju, napunjenu s Novimi zavjeti u džepnom formatu, koji je dar tamošnje farske crikve Koljnofcem i čeka na podiljenje stanovnikom. Nosač darov je dospio u pratnji učiteljskoga vijenca, med njimi prepoznajemo lica onih učiteljev ki su u prođuća ljeta sudjelovali jur u Koljnofu u ovoj posebnoj školi hrvatskoga jezika i pravoda su se s nostalgijom vratili ponovo u Gradišće. Mlade učiteljice, Maju Malinović i Marinu Zorić u minuli tajedni zavolila su dica u školi, a dobro su se sklopile i u seoski žitak ter uspostavile brojna prijateljstva. Zadaća im je bila potpomagati hrvatsku nastavu, podučavati na dvojezični ura uz mjesne učiteljice hrvatskoga jezika Inge Klemenšić i Katice Mohoš. – *Imale smo malo tremu, jer nismo znale što nas čeka, ali ta trema je vrlo brzo nestala. Svi su nas jako lipo prihvatili, što god nam je trebalo, sve smo imale i nismo imale nikakvih problemov u komunikaciji, a uz to jako puno svega smo vidile. Bile smo u Požunu, Željeznom, Sambotelu, Šopronu još i hrvatskoga biskupa smo upoznali u Željeznom – je rekla Marina, a mladja Maja je još nadodala: – Dva ugodno provedene tajedne smo imale u ovom naselju, pune smo pozitivnih iskustav i lipih dojmov, stvarno smo uživale svaki trenutak ovoga boravka i vraćamo se kući punoga srca. Naravno, voljele bi dojtj ponovo i nastaviti suradnju, druženje i prijateljstvo s Koljnofci.* Na njevoj uri glavna tema je Hrvatska, pak na početku je predstavljen kratak igrokaz u izvedbi školarov 6. razreda, odzvanja se Thompsonova pjesma *Lijepa li si*, vidi se karta Hrvatske, grb, šte se pjesma, a dica su jako aktivna, vidljivo uživaju u ovoj neobičnoj uri hrvatskoga jezika, ka se završi s tamburaškom jačkom u zahvali. Agica Sárközi, ravnateljica domaće škole, s riči zahvale se obraća prema gostom iz Vukovine: – *Velika vam hvala, da svako ljeto moremo u našoj školi čuti hrvatsku rič, vježbati hrvatski govor. Hvala vašim učiteljicam s kimi nisam imala nikakove skrbi, sve je išlo na svojem putu. U praksi su nam bile odlične, dica su se na nje friško naučila. Hvala vam da nam pomažete, da nas ne zabite, da se s nami družite i da moremo čutiti da je Hrvatska s nami!* Kolega iz Vukovine Krešimir Matašin pak istakne da pred dvajsetimi ljeti potpi-

sani dokumenti o školskoj suradnji obavezuju i da za urom prezentacije se čuti ne samo počašćenim nego i gizdavim, i veljek ponudi domaćinom da uz tajedan dan školskoga boravka 4. razreda u marcijušu u buševečkoj školi, ista dica prvi put besplatno sudjeluju u Školi prirode u Dramlju, uz Crikvenicu. Ali najlipše mu je ipak rečenica: – *Hrvatski jezik dok je Vukovine i dok je Koljnofa, bit će!* Načelnik sela Franjo Grubić, s kim je vukovinski školski direktor zapravo pred trimi ljeti i izmislio projekt Posebna škola hrvatskoga jezika, zadovoljan je s rezultati i istakne da projekt jako dobro funkcionira ter ljeto na ljeto vidljivo su bolja dica u znanju hrvatskoga jezika. Pravoda se zalaže za daljnu pomoć školskih projektov i veli da ponudu za školsku suradnju imaju i iz druge partnerske općine Koljnofa, od Kiseljaka, u Bosni i Hercegovini. – *Franju Pajriću, bivšemu školskomu direktoru, puno moramo zahvaliti da je pokrenuo vukovinsko-koljnofsku školsku suradnju, a mi moramo pripaziti da partnerske veze budu i dalje odlično funkcionirale i merkati na to da nam dugo-dugo ostanu, a ne da pinezi pokvaru ove cilje ča smo se mi sve popali – još dodaje seoski poglavar. Franjo Pajrić st. prilikom našega razgovora pohvali Krešimira Matašina, ki jur od početka školskoga kontaktiranja ima toliko energije i razumivanje za Koljnofce da sve poskrbi iz stare domovine što je nek potribno, ter ima čutljivo oko za falinge na polju nastave. Ako je bilo potribno, knjige, udžbenike, a i tambure je donesao većputi u Koljnof. Po mišljenju Franje Pajrića st., u Koljnofu je trenutačno čuvarnica delikatno polje, kade bi se moralo jače početi djelati na hrvatskom odgoju, kad to su u človičjem žitku najvažnija ljeta. – *Ovim učiteljem jako gratuliram, kad ovi moradu čuda već djelati nego va jednom ugarskom mjesti, to je istina, pa se to isplati, ali to se kašnje samo vidi. Jako sam zadovoljan ništ' ne smim čemernoga reći, meni je jedino falila skupna jačka s dicom, ali su tamburaši situaciju malo popravili.* S ovom Pajrićevom primjedbom smo poiskali u razgovoru veljek i Krešimira Matašina, ki je u ovom prijateljstvu iz duše i srca veljek za ljetodan obećao ne samo učitelje i profesore nego i odgojiteljicu na dva-tri tajedne za koljnofsku čuvarnicu.*

-Timea Horvat-

Mala stranica

LJUBAV U PRIRODI

Srce, simbol ljubavi, katkad možemo pronaći i u prirodi. Razglednica iz Hrvatske predstavlja vam otok Galešnjak, a po svijetu još ima nekoliko stvorenih čuda u obliku srca.

1. Jezero nazvano Borebukta

Na norveškom otoku koje je oko tisuću kilometra udaljeno od Sjevernog pola, priroda je napravila jezero u obliku srca koje ljepotom u potpunosti oduzima dah i onima koji ne vjeruju u romantiku.

2. Otok u obliku srca u jezeru Gutierrezu

U Patagoniji, između Magellanova prolaza i Río Negra, na jezeru Gutierrezu nalazi se otok u obliku srca. Najbolji pogled na otok pruža se s istočne strane jezera.

3. Močvara u obliku srca u Tajvanu

U parku prirode Guandu u gradu Taipeiu jest močvarno tlo koje čini gotovo pravilno srce, a najbolji pogled pruža se iz zraka.

4. Šuma u obliku srca u Cantabriji

Ova šuma prekrasnog oblika nalazi se na sjeveru Španjolske. Njezin jedinstven oblik može se uočiti samo iz zraka, a idealan je način razgledavanja let balonom.

DAN ZALJUBLJENIH

Širom svijeta 14. veljače rezerviran je za zaljubljene, ma koliko godina oni imali. U ljubavi se uvijek kreće iz početka,

pa tako Dan Sv. Valentina, zaštitnika zaljubljenih, za mnoge ljude predstavlja neki novi, sretniji početak, iz koje će se izroditi iskrena ljubav. Početak obilježavanja današnjeg Valentinova potječe daleko u povijesti, u vrijeme staroga Rima. Tada je kršćanstvo bila mlada vjera, a na vlasti je bio car Klaudije II. On je zabranio ženidbu i zaruke vojnicima kako bi spriječio njihovu želju za ostankom kod kuće umjesto odlazak u rat. No u to doba živio je i svećenik Valentin.

Svećenstvo je moralo poštovati odluku, no Valentin je ipak ostao dosljedan i potajno vjenčavao vojnike koji su se htjeli ženiti. Careva ga je ruka, naravno, sustigla, te ga strpala u tamnicu. Na dan 14. veljače Valentinu su po carevoj kazni odrubili glavu. Nedugo nakon smrti, narod je Valentinu proglasio svecem pa tako danas i mi u modernom vremenu slavimo Valentinovo – Dan zaljubljenih.

Razglednica iz Hrvatske

GALEŠNJAK

Srcoliki otok Galešnjak, koji se nalazi na Jadranskom moru između Pašmana i mjesta Turanj, postao je prava senzacija nakon što ga je „otkrio“ Google Earth. Galešnjak, poznat kao „Otok ljubavi“, najsavršeniji je otok u obliku srca na svijetu. Na otoku nitko sada ne živi, tako da ljubavni parovi koji požele provesti vrijeme nasamo, imaju cijeli otok za sebe. Na otoku je već bilo i vjenčanja, a neki zaljubljeni parovi su htjeli i Valentinovo provesti na otoku.

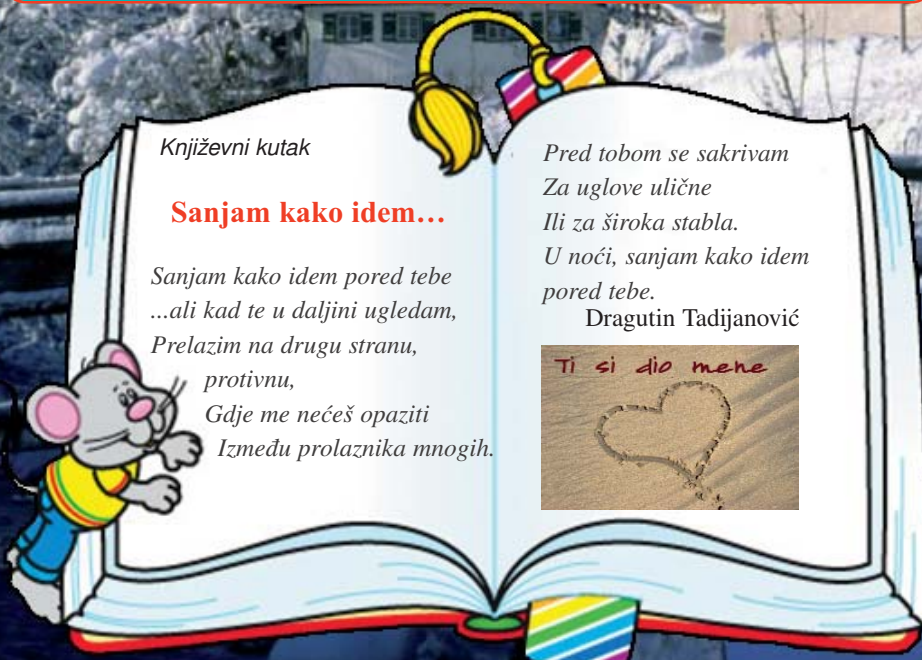
Književni kutak

Sanjam kako idem...

Sanjam kako idem pored tebe
...ali kad te u daljini ugledam,
Prelazim na drugu stranu,
protivnu,
Gdje me nećeš opaziti
Između prolaznika mnogih.

Pred tobom se sakrivam
Za uglove ulične
Ili za široka stabla.
U noći, sanjam kako idem
pored tebe.

Dragutin Tadijanović

Lijepom našom u Pečuhu

Jozo Hari, ravnatelj Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj; Lijepom našom, u organizaciji Hrvata u Mađarskoj, snima se 26. veljače u Pečuhu

Krajem ovoga mjeseca, točnije 26. veljače, u Pečuškoj športskoj dvorani snima se pečuško izdanje Lijepom našom, omiljene emisije Hrvatske radio-televizije. Kako je došlo do ideje snimanja Lijepom našom u Pečuhu?

Već se više godina govori o tome kako bi trebalo u Pečuhu napraviti Lijepom našom, te smo prije dvije godine počeli ozbiljno razmišljati o ostvarenju toga. Bili smo više puta u Hrvatskoj, bio sam u Molvama, pogledao snimanje emisije, sreo se s Brankom Uvodićem, voditeljem i autorom emisije, sjeli smo i uz kavu porazgovarali o mogućem pečuškom snimanju. Kao ravnatelj KPC-a počeo sam s aktivnijom organizacijom projekta i, evo, tu smo...

Kulturno-prosvjetni centar je ustanova Hrvatske državne samouprave, pečuška emisija Lijepom našom pokušat će dati presjek folklornog blaga Hrvata iz svih dijelova Mađarske.

Emisija se snima u Pečuhu, u Športskoj dvorani Dezső Laubera, uza snimanja samoga grada i Baranjske županije. Ekipa HRT-a i Lijepom našom tri dana boravi među nama od 24. do 26. veljače. Snimat će se dvaput po jedan sat programa. Trebamo pripremiti tridesetak točaka, to su KUD-ovi, pjevači, tambu-

raški sastavi, plesači... Organizacija programa sudionika snimanja iz Mađarske povjerena je Vesni Velin koja sve to koordinira. Sudionici su iz Baranje, Bačke, Gradišća, Zale, Budimpešte, Podravine...

To je velika i skupa produkcija. Kako ste riješili financijsku stranu priče koja opterećuje nas, najam dvorane, nastup domaćih izvođača, izvođača iz Hrvatske.

Pečuški gradonačelnik Zsolt Páva učinio je sve, pa smo dvoranu dobili besplatno, treba platiti tek režije za tri dana, drugo ne. Ostale troškove snosi Hrvatska radio-televizija, dakle njihove zvijezde dolaze, tehnika je njihova, sami snose svoje troškove boravka. Mi snosimo troškove boravka zvijezda iz Hrvatske, od prihoda ulaznica troškove domaćih sudionika. Cijena je ulaznice tri tisuće forinti, a sav prihod trebamo darovati u dobrotvorne svrhe, što kontrolira Hrvatska radio-televizija, o tome se sklapa dogovor.

Kapacitet je dvorane oko pet tisuća mjesta, a prodaje se 1500 ulaznica?

U dvoranu bi moglo stati 4000–5000 ljudi, ali pola dvorane će zauzeti scena, to je golema scena, brojna tehnika, petnaestak kamera, 3-4 kamiona opreme.

Tko će sve nastupiti?

Mnoge smo pozvali: pečuške KUD-ove Baranju i Tanac, mohački KUD Šokačke čitaonice, kukinjski KUD Ladislava Matuška; orkestre: mohačku Šokadiju, pečuški Vizin, Sumartonske lepe dečke, tamburaški sastav Židanci, Bajske tamburaše, Mlade tamburaše – tamburaši tamburaškog logora u Orfú-u, pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa, Pjevače KUD-a „Drava“ iz Lukovišća i KUD-a „Podravina“ iz Barča, martinački Pjevački zbor Korjeni, Stipana Đurića i Darinku Orčik, Vivien Gráf, nastupit će Franjo Dervar Kume i Andor Vég, Zbor i orkestar pečuške škole Miroslava Krleže...

Svi su se odazvali na prvi poziv. Iako su probe i snimanje radnim danima, od ponedjeljka do srijede, prilika je ovo predstavljanja u Hrvatskoj putem emisije HRT-a Lijepom našom. S druge strane svi naši koji se bave scenom ili nastupom počašćeni su pozivom sudjelovanja.

Tko će nastupiti od zvijezda hrvatske estrade?

S nama će biti Goran Karan, Miroslav Škoro, Stjepan Jeršek Štef, Đani Stipaničev, Maja Šuput, Berde Band...

Ulaznice se po cijeni od tri tisuće forinti mogu kupiti u Hrvatskoj školi «Miroslav Krleža». Čekamo sve Hrvate i njihove prijatelje na prekrasno pečuško snimanje Lijepom našom, 26. veljače, s početkom u 19 sati u Športskoj dvorani «Dezső Lauber».

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava XV. okruga i Grčka narodnosna samouprava toga okruga zajednički priređuju pokladnu veselicu, 22. veljače od 15 do 21 sat, u Prosvjetnom centru „Csokonai“ (Budimpešta XV, Eötvös u. 64–66). Gosti su grčki sastav Helidonaki, sviraju Stefanidu Janula i Acropolis Compania te tukuljski sastav „Kolo“. Cijena ulaznice: 700 Ft za odrasle, za djecu do 10 godina 400 Ft.

BAJA – U organizaciji županijskog Doma narodnosti u Baji, 18. veljače, s početkom u 15 sati dr. Mária Sztupovszky, djelatnica Ureda Bačko-kiškunske županijske samouprave, suradnica Područnog izbornog ureda i glavna stručna savjetnica, izlagat će o izbornom postupku i pravilima koja se odnose na narodnosne izbore. Na predavanje su pozvani predsjednici, odnosno svi zastupnici hrvatskih i njemačkih samouprava koje djeluju u Bačko-kiškunskoj županiji, a dobit će mogućnost i za postavljanje pitanja.

KOZAR – Hrvatska narodnosna samouprava, 23. veljače 2014. godine (u nedjelju) priređuje tradicionalno pokladno okupljanje Kozaraca, ženske poklade. Program „Poklade su, milo janje moje, barem da su u godini troje!“ počinje u popodnevnom satima. U 16 sati je povorka kroza selo uz pjesmu i ples, a od 17 sati u mjesnom domu kulture (Kozar, Ulica L. Kossutha 33) folklorni program. U njemu sudjeluju: KUD Zora i Orkestar Poklade (Mohač), Ženski pjevački zbor „A. Šenoa“ i Orkestar Vizin (Pečuh). Nakon programa slijedi druženje i ples uz «Vizinovu» glazbu..

Ulaznice za pečuško snimanje Lijepom našom, 26. veljače, s početkom u 19 sati u Športskoj dvorani «Dezső Lauber», po cijeni od tri tisuće forinti mogu se kupiti u Hrvatskoj školi «Miroslav Krleža», Ulica Szigeti 97. Pečuh tel.: +36-72-252-657.

Trsek moj, zbudi se...

Članovi Udruge sumartonskih vinskih pajdaša tijekom cijele godine obilježavaju znamenite dane uzgoja vinove loze, pa tako nijedne godine ne izostaje ni običaj dana Sv. Vinka koji spada na 22. siječnja, ali sumartonski vinogradari Vincekovo su obilježili nekoliko dana prije, 18. siječnja, u Kamanovim goricama i u Velikome polju, te nekoliko dana poslije, 24. siječnja, u Ludbregu kod svojih kolega vinara.

Mnogi smatraju da na Vincekovo, tj. 22. siječnja, započinje službeni početak godišnjega vegetativnog ciklusa vinove loze. Obično toga dana vinogradari odlaze u vinograd zaželjeti jedan drugom sretnu vinogradarsku godinu. Kako je dan Sv. Vinka baš radni dan, a mnogi od vinogradara rade, predsjednik sumartonske udruge Lajoš Vlašić odlučio je da se to obilježi prijašnje subote kada svatko ima dovoljno vremena da obiđe podrume i kuša vino svojih „pajdaša”. Priređivanje običaja vezanih za vino nije namijenjeno samo osobama koje se bave vinogradarstvom, nego i onima koji se vole družiti, vole kušati domaća jela i vina, a i pjevati u društvu, pa često vinogradarima pridružuju se ljudi koji vole prirodu i društvo. Sumartanci sada već imaju pravo mjesto za okupljanje i u vinogradu, u odmaralištu Sv. Urbana, gdje ima mjesta i za pečenje i za kuhanje, a i za priređivanje priredbe. Stoga ove godine obilježavanje Vincekova započelo je upravo u parku posvetom rozgve, koju su vinogradari odrezali u svome

vinogradu, a mjesni župnik István Marton ih je posvetio starim vinom.

Domaćin ovogodišnjeg obilježavanja Vincekova bio je Ladislav Horvat, no prije negoli bi vinari stigli do njegove klijeti, zastali su i kod drugih podruma. Joža Hederić cijelu družinu čekao je s jednim starim specijalitetom, pečenom pilećom krvlju. Predsjednik reče kako prilikom kušanja vina uvijek se predstavljaju i neki gastronomski specijaliteti koji se rijetko kuhaju i peku. Ovaj put prisjećali su se poslastice iz dječjih dana, kada su bake za unuke ispekle kokošju krv, jer nekad u siromaštvu sve se iskoristilo. Kušanje vina i finih kolača nastavljalo se i kod drugih podruma, sve dok ne bi stigli na zadnju postaju kod vinara g. Horvata gdje se oglasila i harmonika i pjevalo se o vinu, ljubavi i ljepotama života. Sumartonski vinogradari proslavu Vincekova nastavili su 24. siječnja u Ludbregu, kamo su stigli na poziv Vinske udruge Trsek, koji su povodom Svetog Vinka organizirali i izložbu vina. Inače ludbreški i

Predsjednici prijateljskih vinskih udruga Branko Kežman (slijeva) i Lajoš Vlašić

sumartonski vinogradari već dugi niz godina vrlo dobro surađuju, nema priredbe na kojoj ne bi se sreli. Na ludbrešku izložbu nosili su svoje uzorke i sumartonski vinogradari. Među 371 uzorkom zlatnu je medalju osvojilo vino sumartonskog vinara Stjepana Mihovića.

beta

Pisma čitatelja

„...i onda se rodi lista Hrvata...”

Na koji način politiziraju Hrvati u Mađarskoj? U većini slučajeva to pitanje postavljamo sami sebi, jer smo nesigurni kome bismo mogli uputiti, odnosno tko bi nam mogao odgovoriti.

Poznata je činjenica da na način tzv. narodnosnog politiziranja utječu zakoni koje kroji „velika“ politika, a ti se zakoni često mijenjaju na način da na njih nikakav utjecaj nemaju baš oni o kojima se radi.

Do sada, što se narodnosnih izbora tiče, bili smo ograničeni na mjesne, regionalne i državne izbore (interne), a parlamentarni su nam izbori bili u oblacima obećanja. I nakon niz godina obećanja (razdoblja u kojem je ustavno bilo zajamčeno zastupstvo) rodi se zakon koji ponovno ide nasuprot zahtjevima i interesima onih o kojima se radi. Dakle lukavo je ponuđeno nešto što je samo matematički realno (i to samo za neke). No ja sada ne bih ulazio u analizu tog pitanja. Zasad, kako je, tako je.

Vratio bih se naslovu. I mi Hrvati u Mađarskoj imamo svoju listu. Bio bih naivan da sam se nadao da će prije sastavljanja liste biti nekih konzultacija, komunikacija, prikupljanja prijedloga, iako bi to očekivanje moglo biti realno i kao člana Predsjedništva Saveza

Hrvata u Mađarskoj, organizacije s čije su liste svoje mandate dobili zastupnici Hrvatske državne samouprave, tijela kojem je pripalo pravo postavljanja spominjane liste. To je također zakonom određeno, dopalo nam se ili ne. Ali!

Dan prije odluke Skupštine HDS-a zasjedalo je Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj. Glavna tema bili su baš izbori. Na zasjedanju o mnogočemu se govorilo, samo o listi ne, premda je većina članova „zainteresirana” i u Skupštini Samouprave. Na zasjedanju je bio prisutan i sam predsjednik HDS-a, za koga sada već znamo da je nositelj liste, iako to za mnoge nas nije bilo iznenađenje, nakon takvog načina sastavljanja „imenika” na zatvorenoj sjednici s koje su ipak procurile neke informacije (ne bih rekao smiješne). Za mene je više zabrinjavajuće djelovala već spomenuta činjenica, nakon što sam drugi dan doznao sva imena, da je Predsjedništvo Saveza izbjegavalo pitanje postavljanja liste. Vidi čuda, preko jedne noći, od sedam članova Predsjedništva Saveza, za pozicije na listi su se izborila četiri člana. Na to zaista ne možemo reći da su naši „političari” nespособni.

Za mene u tom slučaju toliko nisu ni bitna

imena, nego sâm način, način politiziranja onih ljudi koji se najviše pozivaju na važnost našega zajedništva. Ne znam što očekuju nakon toga. Otvorenost? Solidarnost? Zajedničko razmišljanje? Ipak se nadam da svi oni naši političari koji će i nadalje biti na određenim položajima, bit će vođeni dobrom namjermom uz putokaz šire zajednice.

Ladislav Gujaš,
član Predsjedništva
Saveza Hrvata u Mađarskoj

ĐAKOVO – Jubilarni, 20. Đakovački bušari 8–9. veljače okupili su više od četiri tisuće sudionika iz drugih dijelova Hrvatske, ali i iz Mađarske. Priredba u organizaciji Grada Đakova i tamošnje Turističke zajednice, u suorganizaciji s kulturnim i športskim udrugama Đakovštine, a pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske županije i Hrvatske turističke zajednice, ove je godine dobila međunarodni značaj, te ugostila mohačke bušare. U okviru dvodnevne manifestacije organizirani su razni zabavni sadržaji, uz pokladni gastro-fest, pokladno jahanje u Piškorevcima, pokladni koncert TS «Slavonski dukati». U nedjelju popodne ustrojena je i velika pokladna povorka ulicama grada.

30. SMOTRA HRVATSKE PUČKE POPIJEVKE
IZ MEĐIMURJA – NEDELIŠĆE 2014.

PREDSMOTRA „MEĐIMURSKJE POPEVKE“
KERESTUR 22. VELJAČE 2014.

DRUŠTVO HORVATA KRE MURE
HRVATSKA SAMOUPRAVA ŽUPANIJE ZALA

POZIVNICA

NAJSRDAČNIJE VAS POZIVAMO
NA 4. PREDSMOTRU MEĐIMURSKJE POPEVKE
KOJA ĆE SE ODRŽATI 22. 02. 2014.
U KERESTURU (MURAKERESZTŰR)
U DOMU KULTURE S POČETKOM U 16 SATI

In memoriam

Jožef Nemet (1953–2014)

Po dugoj i teškoj bolesti svoju dušu je 3. februara najzad dao Gospodinu Bogu Petrovišćan Jožef Nemet, čije marljive meštarske ruke su poznavali mnogi domaćini u našim gradišćanskim seli ter još i prik granic. Već od petnaest ljet je bio talentirani tančoš petrovskog Hrvatskoga kulturnoga društva «Gradišće», a u prvom dijelu slavne povijesti Hrvatskih balov u Sambotelu, rijetko se je zgodalo da u organizacijskom štabu nije sudjelovao. Svenek je bio gizdav na svoje hrvatstvo, a u njegovoj porodici brat, ali i sestre su kraće ali dulje vrijeme posvetili folklornom djelovanju u domaćem ansamblu. Teška ga je bolest na duga ljeta zaprla u vlašići stan, a u zadnji mjeseci jake muke je pretrpio u bolnici. Posmrtni ostatci njegovoga izmučenoga tijela su zakopani u petrovskom cintiru ovoga pondiljka, dan prlje 61. rođendana. Cijeloj porodici izražavamo sućut, a pokojnomu željimo mirno počivanje u vjekovječnom Božjem domu.

Joži, neka Ti bude laka petroviska zemlja!

Daranjsko kolinje

Prije četiri godine Daranjski su započeli s organizacijom Daranjskog kolinja, koje je ove godine, 8. veljače, doživjelo svoje četvrto uspješno izdanje. Blago vrijeme otopilo je snijeg od prošloga tjedna, te je dvorište osnovne škole i dvorište starog mlina bilo pomalo i u blatu, koje i priliči kolinju, te dočaralo pravu blagu zimu u kojoj se odvijalo ovogodišnje Daranjsko kolinje.

Organizatori: tamošnja Seoska samouprava, barčanski Dráva – Coop Zrt., mjesna Hrvatska samouprava, na čelu s Ladislavom Vertkocvijem, uz brojne mjesne civilne udruge i ove su godine pridobili petnaestak druština i Kolinju dali međunarodni značaj. Sudjelovale su mu i dvije družine iz Rumunjske (naselja Dârjiu i Mujna) uz nekoliko mjesnih družina, iz Suljoka, Pečuha, Sigeta, Izvara, Višonte, Vilaka... I nemojmo zaboraviti najvažnije! Naše hrvatske družine. Ove ih je godine bilo četiri: Bečari iz Martinaca, Podravci – družina

na Zajednice podravske Hrvata, Hrvati – družina Hrvatske samouprave Šomođske županije, te ona iz Bojeva. Hrvatske su družine bile veoma vrijedne, te su već u ranim satima pustile svinji krv i počele s kolinjem. I žene i muškarci su se latili posla, već oko podneva mogli su se kušati prvi kolinjski proizvodi. Cjelodnevno kolinje započelo je u šest sati ujutro i trajalo do ponoći. Hrvatski su šatori

odzvanjali razgovorom, šalom, smijehom, pjesmom i svirkom naših tamburaša. Daranjsko je kolinje pokrenuto s nakanom održavanja običaja, jer polako i kolinja po seoskim dvorištima odlaze u zaborav. Uz družine ovo je kolinje i natjecateljskog značaja. Proglašeni su pobjednici u više kategorija. Družini Betyártanye pripala je primjerice nagrada za najbolju sarmu. Spremala su se tradicionalna jela, ali i posve novi, neuobičajeni specijaliteti poput medaljona sa sirom punjenim kobasicom uz gljive. Izabran je kralj i ovogodišnjeg kolinja, najduža hurka, najljepše postavljen stol, i još mnogo štošta. Točila se rakija, vino, nudili kolači... Najbolje

kuhano vino imali su Hrvati – družina Hrvatske samouprave Šomođske županije, a najveselijima su proglašeni Podravci – družina Zajednice podravske Hrvata, čija je kobasica odlukom ocjenjivačkog suda proglašena najboljom na ovogodišnjem Daranjskom kolinju.

-hg-